

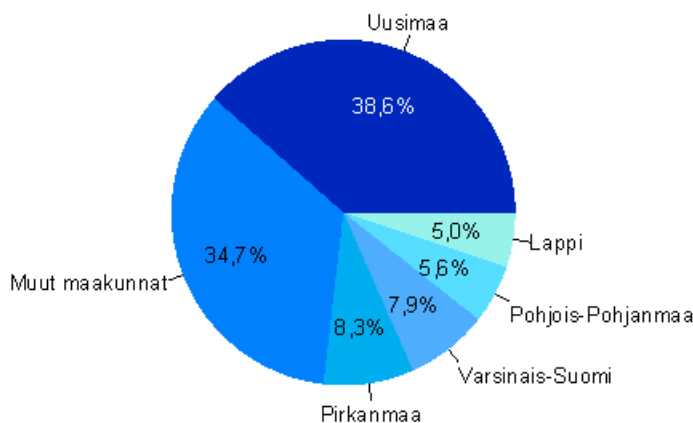
Palvelujen alue- ja toimialatilasto, 2007

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan jalostusarvosta lähes 40 prosenttia kertyi Uudellamaalla vuonna 2007

Tilastokeskuksen mukaan majoitus- ja ravitsemistoiminnan koko maan jalostusarvosta 38,6 prosenttia eli 825 miljoonaa euroa kertyi Uudellamaalla vuonna 2007. Maakunnista Lappi tuotti peräti 5 prosenttia toimialan jalostusarvosta eli 106 miljoonaa euroa. Muilla toimialoilla Lapin osuus koko maan jalostusarvosta oli prosentista kahteen. Majoitus- ja ravitsemistoiminnalla oli siis merkittävä rooli Lapissa.

Viiden merkittävimmän maakunnan eli Uudenmaan, Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Varsinais-Suomen sekä Lapin yhteenlaskettu osuus koko maan majoitus- ja ravitsemistoiminnan jalostusarvosta oli reilut 65 prosenttia vuonna 2007. Muiden maakuntien yhteenlaskettu osuus jalostusarvosta oli 35 prosenttia. Koko maassa majoitus- ja ravitsemistoiminnan jalostusarvo kasvoi lähes 7 prosenttiyksikköä vuonna 2007. Jalostusarvo kasvoi muuta maata nopeammin Satakunnassa, Itä-Uudellamaalla ja Lapissa. Kaikissa näissä maakunnissa jalostusarvo kasvoi yli kymmenen prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Sen sijaan vuodesta 2006 vuoteen 2007 jalostusarvo laski noin neljä prosenttiyksikköä Kanta-Hämeessä ja Pohjanmaalla.

Maakuntien jalostusarvon osuus koko maan majoitus- ja ravitsemistoiminnan jalostusarvosta vuonna 2007

Sisällys

Kauppa ja palvelut alueittain 2007.....	3
Tietojenkäsittelypalveluiden jalostusarvo kasvoi lähes 10 prosenttia vuonna 2007.....	3
Tuottavuus kaupan ja palveluiden päätoimialoilla vuosina 2002-2007.....	3
Muiden liike-elämän palveluiden henkilöstö määrä kasvoi yli 8 prosenttia vuonna 2007.....	4
Toimialojen tuottavuus maakunnittain vuonna 2007.....	4
Liitetaulukot	
Tuotannon jalostusarvo toimialoittain ja maakunnittain vuonna 2007 (1000 euroa).....	8
Maakuntien jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta vuonna 2007.....	8
Palvelujen alue- ja toimialatilaston laatuseloste.....	9

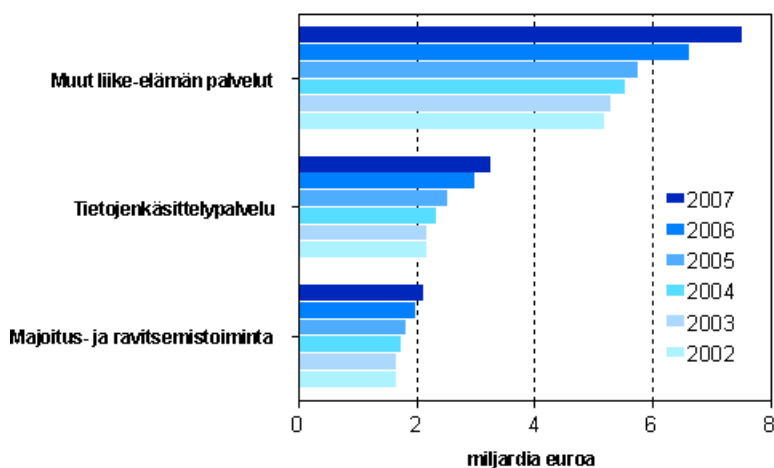
Kauppa ja palvelut alueittain 2007

Tietojenkäsittelypalveluiden jalostusarvo kasvoi lähes 10 prosenttia vuonna 2007

Tietojenkäsittelypalveluille kertyi jalostusarvoa 3,3 miljardia euroa vuonna 2007. Kasvua edellisestä vuodesta oli 9,5 prosenttia. Vuonna 2006 toimialan jalostusarvo oli 3,0 miljardia euroa. Tietojenkäsittelypalveluiden jalostusarvo on kasvanut 1,1 miljardia euroa, eli 50 prosenttia, vuodesta 2002 vuoteen 2007.

Muiden liike-elämänpalvelujen jalostusarvo oli 7,5 miljardia euroa, kasvua vuodesta 2006 oli 13,2 prosenttia. Toimialan jalostusarvo kasvoi 2,3 miljardia euroa vuodesta 2002 vuoteen 2007 eli lähes 45 prosenttia. Majoitus- ja ravitsemustoiminnan jalostusarvo kasvoi noin 7 prosenttia edellisestä vuodesta ollen 2,1 miljardia euroa vuonna 2007. Majoitus- ja ravitsemustoiminnan jalostusarvon kasvu oli maltillisempaa kuin palveluiden jalostusarvon kasvu. Toimialan jalostusarvo kasvoi 28 prosenttia, eli 470 miljoonaa vuodesta 2002 vuoteen 2007.

Jalostusarvon kehitys liike-elämän palveluissa sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnassa vuosina 2002 - 2007 (miljardia euroa)

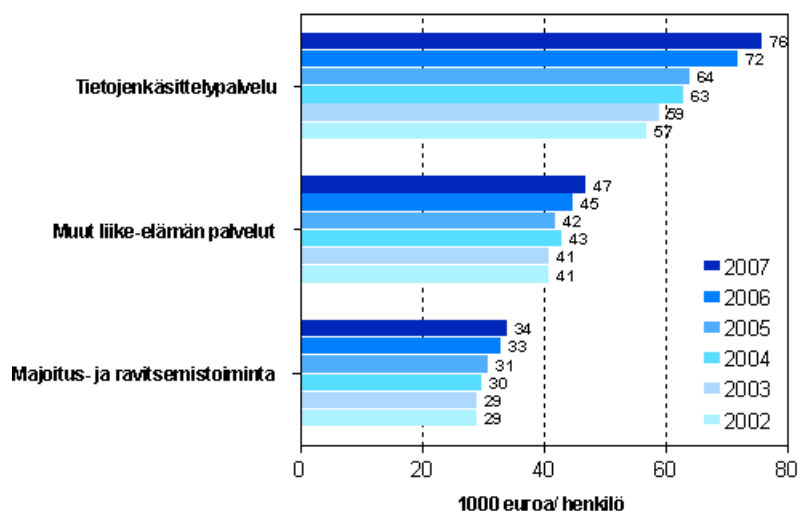

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannontekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

Tuottavuus kaupan ja palveluiden päätoimialoilla vuosina 2002-2007

Tuottavuutta mitattiin jakamalla jalostusarvo koko henkilöstön lukumäärällä. Tietojenkäsittelypalvelut oli vuonna 2007 kaupan ja palveluiden tuottavin toimiala. Jalostusarvo henkilöä kohden oli 76 301 euroa. Päätoimialoista majoitus- ja ravitsemustoiminta tuotti vähemmän kuin muut toimialat. Sen jalostusarvo henkilöä kohden oli 34 446 euroa vuonna 2007.

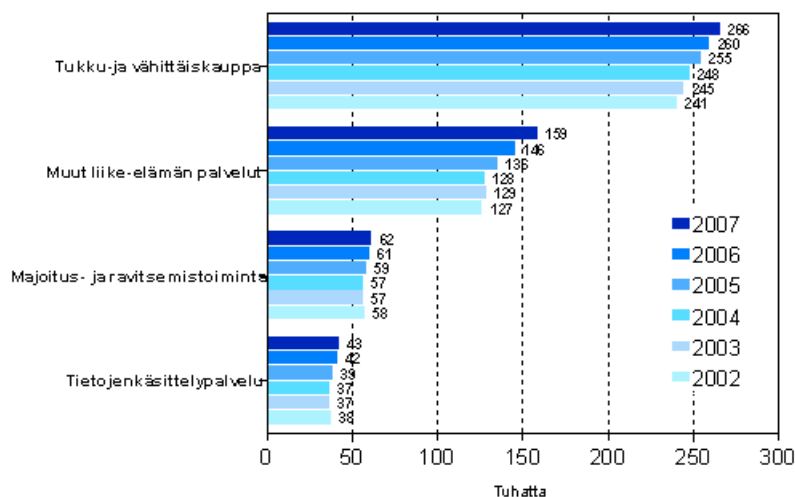
Tuottavuus (jalostusarvo/henkilöstö) liike-elämän palveluissa sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnassa vuosina 2002 - 2007 (1000 euroa/ henkilö)

Muiden liike-elämän palveluiden henkilöstö määrä kasvoi yli 8 prosenttia vuonna 2007

Muiden liike-elämän palveluiden henkilöstö määrä jatkoi kasvuaan vuonna 2007. Ala työllisti lähes 160 000 työntekijää, mikä oli 8,5 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Tukku- ja vähittäiskaupan henkilöstö määrä yhteensä oli noin 266 000 vuonna 2007. Kasvua edellisestä vuodesta oli 2,2 prosenttia. Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa oli henkilöstöä noin 62 000, kasvua edellisestä vuodesta oli prosentin verran. Tietojenkäsittelypalvelun henkilöstö määrä lisääntyi reilulla tuhannella henkilöllä eli noin 3 prosenttia. Tietojenkäsittelypalvelut työllisti lähes 43 000 henkilöä vuonna 2007.

Kaupan ja palveluiden henkilöstön määrän kehitys vuosina 2002-2007 lkm (1000 henkilöä)

Henkilöstöön yhteensä luetaan kaikki henkilöt, jotka työskentelevät toimipaikassa tai toimipaikan lukuun. Se jaotellaan palkattuihin toimihenkilöihin ja työntekijöihin ml. itsenäiset yrittäjät. Henkilöiden lukumäärät ilmoitetaan tilikauden keskimääräisinä lukuina. Yrittäjien lukumäärään luetaan yksityisyrittäjät, avoimien ja kommandiittiyritysten osakkaat, sekä edellä mainittujen avustavat perheenjäsenet, jos he työskentelevät yrityksessä päivittäin eikä heille ei makseta varsinaista palkkaa.

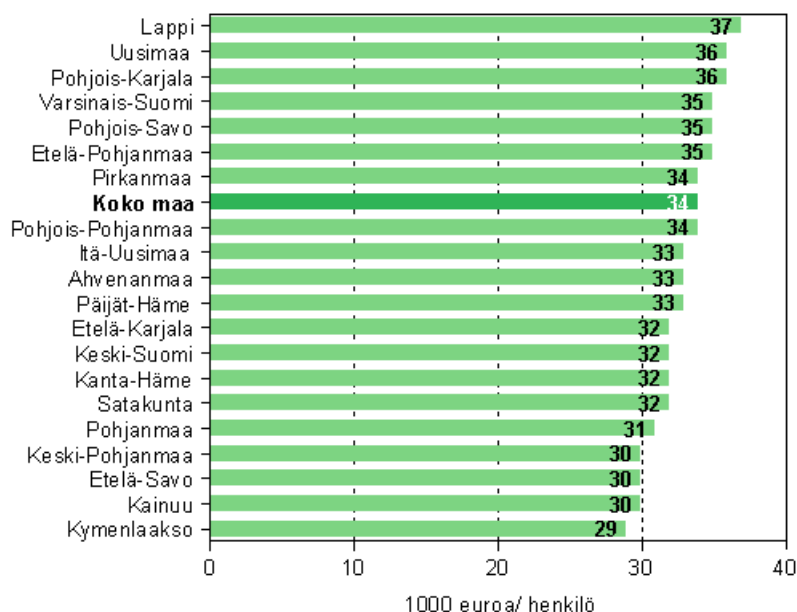
Toimialojen tuottavuus maakunnittain vuonna 2007

Majoitus- ja ravitsemustoiminta

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan tuottavimmat maakunnat vuonna 2007 olivat Lappi, Uusimaa ja Pohjois-Karjala. Koko maan keskiarvo majoitus- ja ravitsemistoiminnan jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 34 446 euroa. Suurinta jalostusarvon kertymä henkilöä kohden oli Lapissa 37 415 euroa ja pienintä Kymenlaaksossa 28 735 euroa.

Vuonna 2006 koko maan keskiarvo majoitus- ja ravitsemistoiminnan tuottavuuden jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 32 644 euroa, Lapissa 32 879 euroa ja Uudellamaalla 33 887 euroa. Koko maan jalostusarvon kertymä nousi vuonna 2007 lähes 6 prosenttia edellisestä vuodesta. Suhteessa koko maan tuottavuuden kehitykseen tuottavuuden muutos henkilöä kohden vuonna 2007 oli keskimääräistä nopeampaa Lapissa, jossa tuottavuus kasvoi noin 8 prosenttia koko maata nopeammin.

Maakunnan jalostusarvo jaettuna henkilöstön lukumäärällä majoitus- ja ravitsemistoiminnassa vuonna 2007

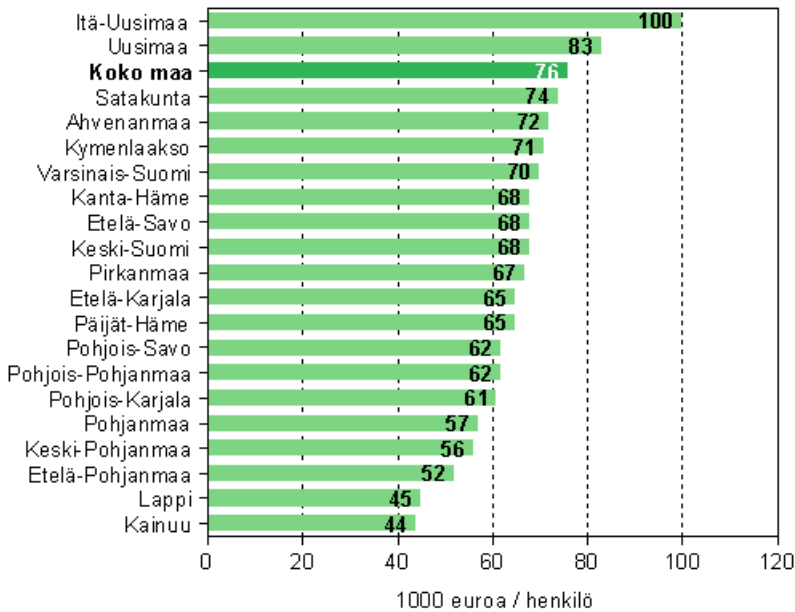
Maakunnittain tarkasteltuna majoitus- ja ravitsemistoiminnan tuottavuuden jalostusarvosta 39 prosenttia kertyi Uudenmaan maakunnassa. Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa majoitus- ja ravitsemistoiminnan tuotannon jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta oli noin 8 prosenttia. Suhteessa koko maan jalostusarvon kehitykseen tuotannon jalostusarvon muutos vuonna 2007 oli keskimääräistä nopeampaa Lapissa, Itä-Uudellamaalla ja Satakunnassa, joissa kasvu oli noin 5 prosenttia nopeampaa kuin koko maassa keskimäärin.

Tietojenkäsittelypalvelut

Tietojenkäsittelypalvelujen tuottavimmat maakunnat vuonna 2007 olivat Itä-Uusimaa, Uusimaa ja Satakunta. Koko maan keskiarvo tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 76 301 euroa. Suurinta jalostusarvon kertymä henkilöä kohden oli Itä-Uudellamaalla 100 215 euroa ja Uudellamaalla 83 391 euroa. Vastaavasti pienintä kertymä oli Kainuussa 44 068 euroa henkilöä kohden.

Vuonna 2006 koko maan keskiarvo tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 71 740 euroa, Itä-Uudellamaalla 99 285 euroa ja Uudellamaalla 76 543 euroa. Vuonna 2007 koko maan jalostusarvon kertymä henkilöä kohden nousi 6,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Suhteessa koko maan tuottavuuden kehitykseen tuottavuuden muutos henkilöä kohden vuonna 2007 oli keskimääräistä nopeampaa Etelä-Savossa ja Satakunnassa.

Maakunnan jalostusarvo jaettuna henkilöstön lukumäärällä tietojenkäsittelypalvelussa vuonna 2007

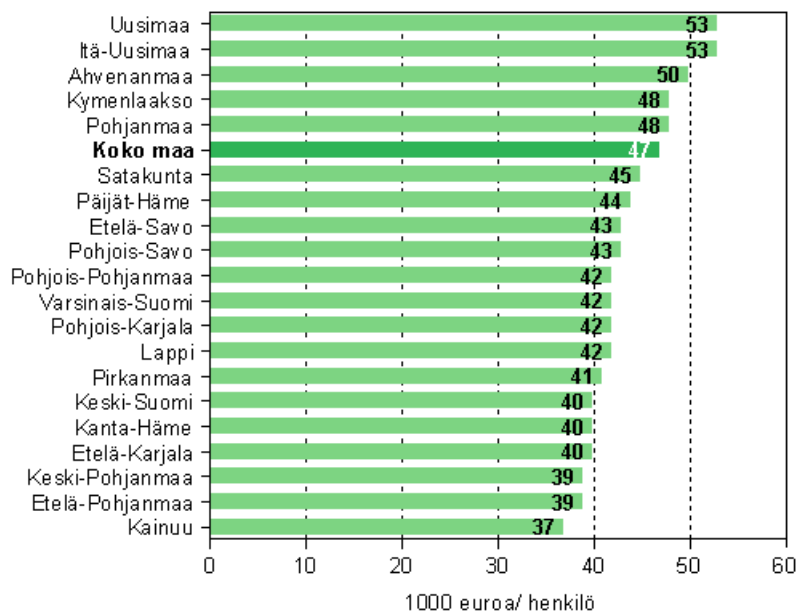
Maakunnittain tarkasteltuna tietojenkäsittelypalvelujen tuotannon jalostusarvosta 66 prosenttia kertyi Uudenmaan maakunnassa. Pirkanmaalla tietojenkäsittelypalvelujen tuotannon jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta oli 9 prosenttia, Pohjois-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa vajaat 5 prosenttia. Suhteessa koko maan jalostusarvon kehitykseen tuotannon jalostusarvon muutos vuonna 2007 oli keskimääräistä nopeampaa Kymenlaaksossa, jossa jalostusarvo kasvoi 30 prosenttia nopeammin kuin koko maassa keskimäärin.

Liike-elämänpalvelut

Liike-elämän palvelujen tuottavimmat maakunnat vuonna 2007 olivat Uusimaa, Itä-Uusimaa ja Ahvenanmaa. Koko maan keskiarvo liike-elämän palvelujen jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 47 379 euroa. Suurinta jalostusarvon kertymä henkilöä kohden oli Uudellamaalla 52 916 euroa ja pienintä Kainuussa 37 029 euroa.

Vuonna 2006 koko maan keskiarvo liike-elämänpalvelujen jalostusarvon kertymä henkilöä kohden oli 45 399 euroa, Itä-Uudellamaalla 55 391 euroa ja Uudellamaalla 50 667 euroa. Vuonna 2007 koko maan jalostusarvon kertymä henkilöä kohden nousi reilut 4 prosenttia edellisestä vuodesta. Suhteessa koko maan tuottavuuden kehitykseen tuottavuuden muutos vuonna 2007 oli keskimääräistä nopeampaa Pohjanmaalla, jossa tuottavuus kasvoi noin 20 prosenttia koko maata nopeammin. Vaikka Itä-Uusimaa olikin yksi liike-elämän palvelujen tuottavimmista maakunnista vuonna 2007, niin tuottavuuden kasvu oli kuitenkin noin 10 prosenttia muuta maata hitaampaa.

Maakunnan jalostusarvo jaettuna henkilöstön lukumäärällä liike-elämän palveluissa vuonna 2007

Maakunnittain tarkasteltuna muiden liike-elämän palveluiden tuotannon jalostusarvosta reilut puolet kertyy Uudenmaan maakunnassa. Varsinais-Suomessa muiden liike-elämän palveluiden tuotannon jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta on 9 prosenttia, Pirkanmaalla vajaat 8 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla lähes 5 prosenttia. Suhteessa koko maan jalostusarvon kehitykseen muutos vuonna 2007 oli keskimääräistä nopeampaa Pohjanmaalla, jossa jalostusarvo kasvoi lähes 25 prosenttia nopeammin. Satakunnassa muiden liike-elämän palvelujen jalostusarvon kasvu oli noin 10 prosenttia koko maata nopeampaa. Jalostusarvon kehitys oli noin 10 prosenttia muuta maata hitaampaa Pohjois-Pohjanmaalla ja Kanta-Hämeessä.

Liitetaulukot

Tuotannon jalostusarvo toimialoittain ja maakunnittain vuonna 2007 (1000 euroa)

Alue	Toimiala		
	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	Tietojenkäsittelypalvelut	Muut liike-elämän palvelut
Koko maa	2 136 754	3 273 391	7 526 063
Uusimaa	825 146	2 174 939	3 890 613
Varsinais-Suomi	169 466	152 508	684 162
Satakunta	63 187	47 153	219 883
Kanta-Häme	55 919	39 617	105 231
Pirkanmaa	176 491	294 355	577 050
Päijät-Häme	73 025	31 426	184 541
Kymenlaakso	58 783	17 010	165 491
Etelä-Karjala	48 094	44 361	93 384
Etelä-Savo	50 193	13 619	87 318
Pohjois-Savo	76 003	61 677	170 038
Pohjois-Karjala	44 783	17 859	86 062
Keski-Suomi	88 297	116 742	250 164
Etelä-Pohjanmaa	49 169	18 010	111 870
Pohjanmaa	43 287	37 444	191 852
Keski-Pohjanmaa	17 637	8 006	45 710
Pohjois-Pohjanmaa	118 509	150 664	367 900
Kainuu	19 821	7 038	47 894
Lappi	106 234	15 471	122 497
Itä-Uusimaa	34 474	6 664	106 972
Ahvenanmaa	18 179	18 731	15 403

Maakuntien jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta vuonna 2007

Alue	Toimiala		
	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	Tietojenkäsittelypalvelut	Muut liike-elämän palvelut
Koko maa	100.00	100.00	100.00
Uusimaa	38.62	66.44	51.70
Varsinais-Suomi	7.93	4.66	9.09
Satakunta	2.96	1.44	2.92
Kanta-Häme	2.62	1.21	1.40
Pirkanmaa	8.26	8.99	7.67
Päijät-Häme	3.42	0.96	2.45
Kymenlaakso	2.75	0.52	2.20
Etelä-Karjala	2.25	1.36	1.24
Etelä-Savo	2.35	0.42	1.16
Pohjois-Savo	3.56	1.88	2.26
Pohjois-Karjala	2.10	0.55	1.14
Keski-Suomi	4.13	3.57	3.32
Etelä-Pohjanmaa	2.30	0.55	1.49
Pohjanmaa	2.03	1.14	2.55
Keski-Pohjanmaa	0.83	0.24	0.61
Pohjois-Pohjanmaa	5.55	4.60	4.89
Kainuu	0.93	0.21	0.64
Lappi	4.97	0.47	1.63
Itä-Uusimaa	1.61	0.20	1.42
Ahvenanmaa	0.85	0.57	0.20

Palvelujen alue- ja toimialatilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenvedo tuotteen tietosisällöstä

Palveluiden alue- ja toimialatilasto kuvaa palveluiden tuotannon rakenteita ja palveluiden muutoksia alueittain ja toimialoittain. Tilasto sisältää tietoja palkatun henkilöstön lukumäärästä, palkoista, sosiaalikulusta, yrittäjien lukumäärästä, tuotannon brutto- ja jalostusarvosta. Tilastoyksikkönä on yrityksen tai muun taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön palvelutoimintaa harjoittava toimipaikka. Yksilöivänä tunnuksena on yritys- ja toimipaikkarekisterin määrittelemä toimipaikkatunnus. Tilaston viiteajanjakso on yrityksen tilikausi. Tilaston laadinnan lähdeaineistoina ovat Suomen koko yritystoiminnan kattava verohallinnon elinkeinoverotusaineisto, Tilastokeskuksen suoran tiedonkeruun aineisto ja yritys- ja toimipaikkarekisterin aineisto.

Tilasto julkaistaan koko maan tasolla tarkimmalla toimialatasolla ja maakunnittain ryhmiteltynä seuraavasti: Tukku- ja vähittäiskauppa G, Majoitus- ja ravitsemustoiminta H ja Liike-elämänpalvelut K. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Toimipaikka

Palveluiden alue- ja toimialatilaston tilastoyksikkö on toimipaikka. Toimipaikalla tarkoitetaan taloudellista yksikköä, jossa saman omistajuuden tai valvonnan alaisuudessa harjoitetaan mahdollisimman samanlaisten tavaroiden ja palvelujen tuotantoa tavallisimmin yhdellä sijaintipaikalla. Toimipaikka voi jo sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen / monitoimialainen yritys).

Henkilöstön lukumäärä

Palveluiden alue- ja toimialatilastossa henkilöstö luokitellaan palkattuun henkilöstöön ja yrittäjiin. Henkilöstö tilastoidaan tilikauden keskimääräisinä lukuina.

Henkilöstön lukumäärään lasketaan:

- kaikki tilastoyksikön palveluksessa olevat, myös harjoittelijat, tilapäiset ja osa-aikaiset
- vuosilomalla olevat
- sairaslomalla olevat
- äitiyslomalla olevat
- lakossa olevat
- määräaikaisesti lomautetut
- kertausharjoituksissa olevat
- kotityöntekijät.

Henkilöstön lukumäärään ei lasketa

- vakinaisessa väessä asepalvelustaan suorittavia
- johtokunnan tai hallituksen jäseniä, jotka eivät ole pysyvässä työsuhteessa yrityksessä
- eläkkeellä olevia
- määrittelemättömäksi ajaksi tai toistaiseksi lomautettuja.

Yrittäjien lukumäärä

Yrittäjien lukumäärään luetaan yksityisyrittäjät, avoimien ja kommandiittiyhtiöiden osakkaat sekä edellä mainittujen avustavat perheenjäsenet, jos he työskentelevät yrityksessä päivittäin eikä heille ei makseta varsinaista palkkaa.

Maksetut palkat

Palkkasumma käsittää kaikki tilikauden aikana maksetut ennakonpidätyksen alaiset erät ennen välittömien verojen ja työntekijöiden lakisääteisten sosiaaliturvamaksujen vähennyksiä. Työntekijöiden lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja ovat vakuutetun osuus sairaus-, TEL-, LEL-, työttömyys- ja kansaneläkevakuutusmaksusta.

Palkkasummaan luetaan

- varsinaiselta työajalta maksettu palkka
- sairaus- ja tapaturma-ajalta maksettu palkka
- lomapalkka ja lomarahat
- koulutusajan palkka
- reservin kertausharjoituksen palkka
- palkka lasten sairausajalta
- arkipyhäkorvaukset ja korvaukset muilta vapaapäiviltä
- eroraha ja irtisanomisajan palkka
- tuotanto- yms. lisäpalkkiot
- rahapalkkaan rinnastettavat luontoisedut.

Maksetuista palkoista vähennetään sairaus- ja äitiysloma-ajan palkkoja vastaan saadut sairausvakuutuskorvaukset.

Maksetut sosiaalikulut

Maksetut sosiaalikulut käsittää työnantajan lakisääteiset ja vapaaehtoiset sosiaalimaksut tilikauden aikana. Työnantajan lakisääteisiin sosiaalivakuutusmaksuihin luetaan:

- sosiaaliturvamaksu
- työttömyysvakuutusmaksu
- työeläkemaksut (TEL, LEL, TaEL)
- tapaturmavakuutusmaksu
- ryhmähenkivakuutusmaksu.

Vapaaehtoisiin sosiaalivakuutusmaksuihin luetaan:

- LEL- ja TEL-lisäturvamaksut
- henki- ja eläkevakuutusyhtiöille maksetut ryhmähenki- ja ryhmäeläkevakuutusmaksut
- työpaikkojen avustuskassoihin (eläke-, hautaus-, eroavustus- sekä sairausvakuutuskassoihin) maksetut kannatusmaksut sekä maksetut eläkkeet.

Tuotannon bruttoarvo

Tuotannon bruttoarvo mittaa toimipaikan tosiasiallista tuotantoa. Tuotantotoimintaan lasketaan mukaan kaikki tuotantoon liittyvät tuotot, valmistus omaan käyttöön ja valmistus, joka toimitetaan yrityksen muille toimipaikoille. Bruttoarvoon ei sisälly käyttöomaisuuden luovutusvoitot, joita ei pidetä tuotannollisena eränä vaan satunnaisina tuottoina. Lisäksi kauppatavaroiden hankinta vähennetään tuotantotoiminnan tuotoista, jotta tuotantotoimintaan saadaan mukaan vain kauppatavaroiden myynnistä syntyvä marginaali. Tuotannon bruttoarvon laskentakaava on seuraava:

Liikevaihto

- + toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön
  - + valmistevarastojen muutos
  - + valmistus omaan käyttöön
  - + liiketoiminnan muut tuotot
  - käyttöomaisuuden luovutusvoitot
  - kauppatavaroiden hankinta
  - myynnin perusteella saadut avustukset ja tuet
- = BRUTTOARVO

Tuotannon jalostusarvo

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotantotehtäjäiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia eikä poistoja. Jalostusarvon laskentakaava on seuraava:

BRUTTOARVO

- aine- ja tarvikeostot
- ostot yrityksen muilta toimipaikoilta
- aine- ja tarvikevarastojen muutos
- ulkopuoliset palvelut
- muut kiinteät ja muuttuvat kulut (pl. henkilöstökulut)
- + kauppatavaroiden hankinta
- + käyttöomaisuuden luovutustappio
- = JALOSTUSARVO

Tilastovuodesta 2005 alkaen jalostusarvon laskennassa huomioidaan käyttöomaisuuden luovutustappio kuluja vähentävänä tekijänä. Tätä aikaisemmin ei luovutustappiota tiedusteltu. Muut keskeiset käsitteet löytyvät kohdasta käsitteet.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2002 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2002). Toimialaluokitus 2002 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev1,1:een siten, että NACE:n nelinumeroitasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla. Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussäätöjen puitteissa. Toimipaikan toimialaksi määritellään se, mitä toimintaa toimipaikalla eniten harjoitetaan. Yritysten / toimipaikkojen toimiala saadaan yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Alueluokitus

Käytetty alueluokitus perustuu julkaisuun Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot (Tilastokeskus, Käsikirjoja 28). Palveluiden alue- ja toimialatilastossa tilastot tuotetaan käyttäen viimeisen julkistettavan tilastovuoden aluejakoa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Toimipaikkatiedot

Tilaston tietolähteinä ovat yritysten tilinpäätöstilaston yritystiedot ja yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikkatiedot. Yritysten tilinpäätöstilasto sisältää kaikki tilaston tuottamiseen vaadittavat tiedot yritystasolla. Täten yksitoimipaikkaisille yrityksille tilinpäätöstilaston tiedot viedään suoraan kyseisille toimipaikoille. Monitoimipaikkaisten yritysten palveluiden toimipaikoille tiedot tuotetaan menetelmällisesti käyttäen hyväksi tilinpäätöstilaston yritystietoja ja yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikkatietoja. Yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikkapohjaisia tietoja ovat henkilöstön määrä ja liikevaihto sekä toimipaikkojen luokitusmuuttajat (toimiala, sijainti, toimipaikan tyyppi jne.). Monitoimipaikkaisten yritysten kohdalla menetelmä on seuraavanlainen. Tilinpäätöstilaston yritystason tietoja käytetään peiliryhmän poimimiseen. Peiliryhmää käytetään toimipaikkatason tietojen mallintamisessa monitoimipaikkaisille yrityksille. Kun peiliryhmä on määritelty lasketaan imputointiparametrit. Parametrien estimoinnissa käytetään PNS -regressiomallia, jossa riippumattomana muuttujana ovat yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstö ja liikevaihto ja riippuvina muuttujina on toimipaikkaistettava tieto kuten liiketoiminnan muut tuotot, tavaroiden ostot, muut kulut jne. Kun mallilla on tuotettu tarvittavat kertoimet, suoritetaan imputointi monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikoille. Lopuksi tiedot yhdistetään ja tasapainotetaan siten, että vain mallinnetut tiedot joustavat. Näin toimipaikkatiedot täsmäävät yritystason tietojen kanssa myös monitoimipaikkaisille yrityksille.

Yritysten tilinpäätöstiedot

Yritysten tilinpäätöstilaston tietolähteinä ovat Suomen koko yritystoiminnan kattava verohallinnon elinkeinoverotusaineisto, Tilastokeskuksen suoran tiedonkeruun aineisto ja yritys- ja toimipaikkarekisterin aineisto. Elinkeinoverotusaineisto tilastovuoteen 2005 saakka sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Tilastovuodesta 2006 alkaen elinkeinoverotusaineiston

muodostaa tuloverolaskelman elinkeinotoiminnan tuotoista ja kuluista, varallisuuslaskelman sekä erittelyn varauksista, arvonmuutoksista ja kuluvan käyttöomaisuuden poistoista. Näiden laskelmien tietosisältö vaihtelee riippuen elinkeinonharjoittajan yritysmuodosta. Elinkeinoerotusaineiston avulla tuotetaan tuloslaskelma- ja tasetiedot sekä investointitiedot. Kaikki laskelmien tiedot eivät ole täysin yritysten virallisen tilinpäätöksen mukaisia. Elinkeinoerotusaineisto on tärkeä yritystilastojen tietolähde, jota ei kuitenkaan sellaisenaan voi käyttää tilastotuotantoon. Aineiston laatu tarkistetaan ja mahdolliset puutteet korjataan monivaiheisella ohjelmalla. Verohallinnon aineistosta on täysin virheetöntä noin 88 prosenttia. Lisäksi puutteet pystytään paikallistamaan ja korjaamaan noin 10 prosentille aineistosta. Vajaat kaksi prosenttia tiedoista imputoidaan käyttäen Donor- eli lähimmän naapurin menetelmää. Niille yrityksille, jotka eivät kuulu otokseen, Tilastokeskuksen oman tiedustelun tiedot (tuottojen ja kulujen erittelytiedot, henkilöstötiedot ja vientitiedot) imputoidaan omaan kyselyyn kuulumattomille yrityksille käyttäen lähimmän naapurin menetelmää elinkeinoerotusaineiston ja yritys- ja toimipaikkarekisterin tietojen ja suoran tiedustelun tietojen avulla.

Omalla tiedustelulla kerätään vuosittain tietoja kaikilta vähintään 20 henkeä työllistäviltä yrityksiltä. Lisäksi tiedustelun piiriin kuuluu 10-20 henkilöä työllistäviä yrityksiä, jotka ylittävät vuosittain ja toimialoittain muuttuvat liikevaihtorajat. Omassa tiedustelussa kerätään investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja, kulujen ja tuottojen erittelytietoja, henkilöstötietoja, vientitietoja. Omassa kyselyssä olevien yritysten elinkeinoerotusrekisteristä saadun ja oman kyselyn aineisto tarkistetaan erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Keskeisin tietolähde on yritysten viralliset tilinpäätökset, jotka saadaan joko yrityksiltä tai PRH:n aineistosta. Lomakekyselyn laadun parantamisessa on kiinnitetty huomiota lomakkeiden suunnitteluun, täyttöohjeisiin ja saatujen lomaketietojen virheettömyyden tarkistuksiin.

Tilinpäätöstilaston suorassa tiedonkeruussa ovat mukana kaikki vähintään 20 henkilöä työllistävät yritykset. Suorassa tiedonkeruussa on mukana myös näitäkin pienemmät yritykset, jos yrityksen toiminnan laajuus vastaa 20 henkilöä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Palveluiden alue- ja toimialatilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Alue- ja toimialatilaston aineisto kattaa lähes kaikkien Suomen kaupan ja palveluiden yritysten toimipaikat tilastoon valituilta toimialoilta. Alue- ja toimialatilastoon toimipaikat on valittu käyttäen samoja rajoituksia yritysten toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Tilaston ulkopuolelle on siten rajattu yritykset ja toimipaikat, joiden toiminta on päättynyt vuoden ensimmäisellä puoliskolla tai toiminta vuoden aikana on ollut erittäin vähäistä. Toiminnan laajuuden oli vastattava yli puolen henkilön työpanosta tai liikevaihdon oli oltava enemmän kuin 9 337 euroa vuonna 2007 ja toiminta-ajan oli ylitettävä puoli vuotta. Liikevaihtorajaa tarkistetaan vuosittain. Elinkeinoerotusaineistosta saatavat tilaston muuttajat vastaavat hyvin määritelmiänsä (Eurostatin määritelmät). Aineistossa voi olla virheitä esimerkiksi tietojen tallennuksesta tai tiedonantajien virheistä johtuen. Aineiston laadun varmistamisesta on selvitys kohdassa 'Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus'. Menetelmät, joilla muuttajat tuotetaan monitoimipaikkaisten yritysten kaupan ja palveluiden toimipaikoille, ovat harhattomia ja tiedot ovat tilaston tuottamiseksi riittävän laadukkaita. Menetelmällä on tuotettu tiedot myös teollisille toimipaikoille ja tästä aineistosta on tuotettu teollisuuden alue- ja toimialatilaston tilastotauluja sekä rakentamisen alue- ja toimialatilaston tilastotauluja. Tilastotietoja on verrattu teollisuuden sekä rakentamisen alue- ja toimialatilaston tietoihin. Erot palveluiden alue- ja toimialatilastossa julkaistavien tietojen osalta eivät ole merkittäviä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Palveluiden alue- ja toimialatilastosta tuotetaan vuosittain 15 kuukauden kuluttua tilastovuoden päättymisestä. Tilaston viiteajanjaksona on tilikausi, joka päättyy tilastovuoden aikana eli 1.1. - 31.12.tv välisenä aikana. Jos tilikauden pituus eroaa 12 kuukaudesta muutetaan, muutetaan tiedot 12 kuukautta vastaaviksi.

5. Tietojen saatavuus

Palveluiden alue- ja toimialatilaston tietoja on saatavilla toimialoittain ja maakunnittain Tilastokeskuksen verkkosivuilta Internetistä StatFin -palvelimesta osoitteesta

http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/databasetree_fi.asp vuosilta 2002 - 2007. Tiedot maakunnittain ovat palvelukannassa päätoimialoittain. Aineisto kattaa toimialat Tukku- ja vähittäiskauppa G, Majoitus- ja ravitsemustoiminta H ja Liike-elämänpalvelut K.

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Menetelmällisesti tuotettuja palveluiden alue- ja toimialatilaston tietoja alettiin julkaista vuonna 2008, jolloin julkaistiin vuosien 2002 - 2006 tiedot.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Yleisesti ottaen palveluiden alue- ja toimialatilaston luvut poikkeavat tilinpäätöstilaston luvuista, koska palveluiden alue ja toimialatilaston tilastoyksikkönä on toimipaikka ja liike-elämän palveluiden tilinpäätöstilastossa tilastoyksikkönä on yritys.:

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Palvelut 2009

Lisätietoja

Maarit Lappalainen (09) 1734 2496
Vastaava tilastojohtaja:
Leena Storgårds

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-7541 (pdf)
ISBN 978-952-467-982-4 (pdf)